

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

TRIDESETA NEDJELJA KROZ GODINU

**LJUBI GOSPODINA, BOGA
SVOJEGA,
I SVOGA BLIŽNJEGA KAO
SEBE SAMOGA**

mihael

28 / 2020.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANDŽELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE**
Godište XV. (2020.), Broj 28 (458),
trideseta nedjelja kroz godinu
25. listopada 2020.

Kontakt:
vlač. Željko Rakošec, policijski kapelan
tel.: 22 712, 85 682;
e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
tel.: 88 853, 82 805;
e-mail: vbakula@mup.hr

Slika na naslovnici: Papa Franjo sa siromašnima
<https://azionecattolicamilano.it/>

LISTOPAD

Ned 25. **TRIDESETA NEDJELJA
KROZ GODINUI**
Krizant i Darija; *Katarina Kotromanić*

- Pon. 26. Demetrije; Dmitar; Zvonimir
- Uto. 27. Sabina, Kontardo; Gordana
- Sri. 28. **Šimun i Juda Tadej**, apostoli
- Čet. 29. Mihovil Rua; Narcis; Darko
- Pet. 30. Marcijan; Marsela; German
- Sub. 31. Alfons Rodriguez; Wolfgang

MEDITACIJA

Tko ljubi Boga?

3

SLUŽBA RIJEČI TRIDESETA NEDJELJA KROZ GODINU

UVOD U ČITANJA

Lakoća življenja uz dvije zapovijedi

4

ČITANJA

**Ljubi Gospodina, Boga svojega, i
svoga bližnjega kao sebe samoga**

6

HOMILIJA

Susret dviju ljubavi

8

KATEHEZA

Sakramenti

Ženidba - pravni vid

10

Mali vjeronačni leksikon

14

UZ BLAGDAN

Katarina Kosača Kotromanić

16

Šimun i Juda Tadej

17

PRIČA

Teorija o tisuću pikula

18

NAŠI POKOJNI

20

Tko ljubi Boga?

Issov odgovor pismoznancu iz ovonedjelnog evanđelja posve je jasna pouka i za nas, koji se u mnogočemu nipošto ne razlikujemo od farizeja Isusovog vremena. Ako smo pošteni, moramo priznati, da i mi često padnemo u usko kršćanstvo, u kojem je ljubav teško i naslutiti. Druga zamka, koja proizlazi iz te uskosti, i u kojoj se danas i zaplićemo, je prenaglašavanje jedne od tih dviju zapovijedi i na taj način gubljenje osjećaja jednake vrijednosti i međusobne ovisnosti tih dviju.

Prenaglašavanje okomite dimenzije izražava se u tome, da red i autoritet bivaju stavljeni za najveći princip, te se govori samo o Bogu, nebu, milosti i sakramentima, dok sve ostalo zadobiva rang nevažnog, pa i đavolskog. Za drugu pak je stranu važna samo vodoravna dimenzija, religija u odnosu na braću i sestre u vjeri, čovjekov razvoj i razvoj svecog čovječanstva, politički angažman. Nezgodno je, da se i prvi kao i drugi zabarikadiraju iza svojih mišljenja, te na taj način propada ne samo svaki dijalog, već i punina i višedimenzionalnost vjere.

Bog Biblije nije Bog jedne jedincate dimenzije, kako okomite, tako ni vodoravne. On je Bog, koji se manifestira u Bogu Ocu, Bogu Sinu i Bogu Duhu Svetomu. Po ljubavi, koju Duh ulijeva u naša srca, mi kršćani smo u stanju, ljubiti, kako Boga, tako i nas same i naše sestre i braću. Ako ljubimo bližnjega kao sebe samoga (ne više i ne manje), postat će i naša ljubav prema Bogu, kojega moramo ljubiti svim srcem, svom dušom i svom pameti, to znači kao čitavi ljudi, konkretno vidljiva. I to je srž ne samo starozavjetnih zapovijedi, nego i uopće naše kršćanske vjere.

<https://www.virc.at/>

U birtiji sam, od jednog seljaka, naučio kako treba ljubiti ljudе

Rabi Mosche Löb je priповijedao:

Ja sam naučio od jednog seljaka kako treba ljubiti ljudе. Taj je sjedio u gostionici s drugim seljacima i pio. Dugo je šutio kao i svi drugi, dok mu vino ne pokrenu srce te reče svome susjedu:

- Reci mi, ljubiš li me ili ne ljubiš?

Onaj odgovori:

- Ljubim te veoma.

On reče ponovno:

- Ti kažeš: ljubim te, a ipak ne znaš što mi nedostaje. Kad bi me u istini ljubio, onda bi ti to znao.

Drugi nije mogao odgovoriti ni riječi, a i seljak koji je pitao ušuti opet kao i prije. Ja sam pak razumio:

Ljubav prema ljudima jest osjećati njihove potrebe i nositi njihove boli.

Lakoća življenja uz dvije zapovijedi

Kako u susretu s ljudima oponašati Božji način?

Redci koji su izabrani za ovonедjeljno prvo čitanje pripadaju dijelu takozvane knjige Saveza unutar Knjige Izlaska, koji donosi propise o društvenom moralu. Prvi propis odnosi se na pridošlice kojima se ne smije nanositi nepravda, a opravdanje za takav propis nalazi se u položaju Izraelaca koji su također nekoć bili pridošlice.

Propisom o udovicama i siročadi Bog za prijestup protiv te dvije skupine nezaštićenih određuje kaznu mačem, to jest smrću. Nanese li tko kakvo zlo udovicama i siročadi, sâm će biti usmrćen kako bi njegova žena i djeca ušli u tu skupinu zapostavljenih i nezaštićenih. Sljedeća odredba odnosi se na posuđivanje novca siromasima. Ono nije zabranjeno, no zabranjeno je nanošenje štete siromasima lihvarenjem velikim kamata. To je u starini bio vrlo važan propis jer su siromasi često bili prisiljeni prodati članove svoje obitelji, pa čak i same sebe u ropstvo kako bi mogli otplatiti kamate. I propis o ogptaču odnosi se na siromahe, a traži od čovjeka da vodi računa o temeljnim ljudskim potrebama

osobe koja o njemu ovisi. Čovjek se, i to je svrha tih propisa, ne smije ponašati samo u skladu s nekom neosobnom pravednošću, nego mora paziti na životne potrebe i dostojanstvo svake osobe. U konačnici, mora uvijek biti milosrdan. Zbog toga je važna zaključna rečenica odlomka: »Ako k meni zavapi, uslišat ću ga jer sam ja milostiv!« Ako već sam čovjek nije milostiv, Bog će se u svom milosrđu potruditi da oni najzapostavljeniji i najslabiji osjete plodove milosrđa. Čovjek koji je milostiv u svem svom životu, oponaša Božji način postupanja s ljudima. Na taj se način on posvećuje i Bogu služi. Izraelci koji su ušli u obećanu zemlju svojim su moralno ispravnim postupanjem prema najslabijima trebali posvetiti i samu darovanu im zemlju.

Dobro o kojem se priča

Pavao je već prethodno podsjetio solunske kršćane da je po njemu evanđelje došlo ne samo u riječi, »nego i u snazi, u Duhu Svetom i mnogostrukoj punini«. Ta se snaga, Duh Sveti i punina, očito mogla vidjeti u Pavlovu načinu života i djelovanja, jer sada kaže da su Solunjani postali njegovi »nasljedovatelji«, ali i Gospodinovi. Doista, navjestitelj Riječi

mora nasljedovati Krista, kako bi i oni koji ga slušaju, naslijedujući njega, počeli slijediti Krista. To se nasljedovanje prepoznaće u priglivanju Riječi s radošću Duha Svetoga, unatoč nevoljama i teškoćama. Na taj su način i solunski kršćani postali uzor svim ostalim vjernicima koji sada mogu njih nasljedovati.

Pavao posebno navodi utjecaj što ih je primjer Solunjana i njihove vjere imao na vjernike u ostatku Makedonije, gdje se nalazio Solun, ali i u Ahaji, čije je središte bio Korint, odakle im je Pavao pisao.

Apostol osobito ističe važnost toga primjera kršćanskog života koji postaje važniji i od riječi naviještanja i propovijedanja. Toliko je čudesno bilo djelovanje Božje riječi u Solunu, obraćenje Solunjana od njihova poganskog načina života i njihovo služenje »Bogu živomu i istinskomu«, da se prepričavalo i u drugim krajevima te Pavao nije trebao o tome posebno izvješćivati. Takav pak život obraćenja i služenja Bogu sav je usmjeren prema drugomu dolasku »Sina njegova koga uskrisi od mrtvih, Isusa«. Apostol zapravo izriče sadržaj svojega propovijedanja evanđelja među paganima: obraćenje na vjeru u jedinoga Boga i snažan naglasak na dolazak uskrsloga Gospodina, što prati Pavlovu kristološku misao. Tada će Krist predati »kraljevstvo Bogu i Ocu, pošto obeskrijepi svako Vrhovništvo, svaku Vlast i Silu«, to jest sve što se protivi Božjemu kraljevstvu, a »kao posljednji neprijatelj bit će obeskrjepljena Smrt«. Takvo iščekivanje daje snagu i nadu za kršćanski život u nevoljama ovoga svijeta, u čemu su Solunjani služili kao primjer.

Kad obdržavanje Zakona ugrozi bližnje

U odlomku koji neposredno prethodi evanđeoskom tekstu Isus je »ušutkao saduceje« koji nisu vjerovali u uskrsnucu.

Sada mu se farizeji obraćaju s pitanjem želeti znati »koja je zapovijed najveća u Zakonu«. To je pitanje smjerala na to da Isusa uvuče u beskrajne rasprave kakve su se tada vodile među židovskim učiteljima. Većinsko je mišljenje bilo da nije moguće izdvojiti jednu zapovijed koja bi bila najvažnija, nego da su sve jednakо važne, što je pak dovelo do želje da ih se sve do u tančine obdržava. Takvo obdržavanje slova, a ne duha Zakona, često je dovodilo do neljudskoga ponašanja u odnosu na bližnje i svojevrsnoga trgovačkoga, gotovo magijskoga odnosa prema Bogu. Isus ipak izdvaja dvije zapovijedi.

Prva je preuzeta iz Ponovljenoga zakona, iz onoga njegova dijela koji Židovi svakoga dana ponavljaju u svojim molitvama te je i njihova ispovijest vjere u jedinoga Boga, a započinje riječima: »Čuj, Izraele, Gospodin je Bog naš, Gospodin je jedan!« Druga zapovijed preuzeta je iz Levitskoga zakonika, a odnosi se na ljubav prema bližnjemu. I dok se u Levitskom zakoniku ona odnosi samo na pripadnike izraelskoga naroda, iz konteksta čitavoga Isusova djelovanja ona je ovdje primijenjena na sve ljudi. Umjesto obdržavanja svake i najmanje pojedinosti Zakona, vjernik mora ljubiti Boga i ljubiti bližnjega. Bude li tako živio, bit će pažljiv i na duh svih ostalih Zakona i Proraka.

Prvo čitanje: Izl 22, 20-26

Ako ucvilite udovicu i siroče, moj će se gnjev raspaliti protiv vas.

Čitanje Knjige Izlaska

Ovo govori Gospodin:

»Ne tlači pridošlicu niti mu nanosi nepravde, jer ste i sami bili pridošlice u zemlji egipatskoj. Ne cvilite udovice i siročeta! Ako ih ucviliš i oni zavape k meni, sigurno ću njihove vapaje uslišati. Moj će se gnjev raspaliti i mačem ću vas pogubiti. Tako će vam žene ostati udovice, a djeca siročad. Ako uzajmiš novca kome od moga naroda, siromahu koji je kod tebe, ne postupaj prema njemu kao lihvar! Ne nameći mu kamata! Uzmeš li svome susjedu ogrtač u zalog, moraš mu ga vratiti prije zalaza sunca. Ta to mu je jedini pokrivač kojim omata svoje tijelo i u kojem može leći. Ako k meni zavapi, uslišat ću ga jer sam ja milostiv!«

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 18, 2-4.47.51ab

**Ljubim te, Gospodine,
kreposti moja!**

**Ljubim te, Gospodine, kreposti moja!
Gospodine, hridino moja,
utvrdo moja, spase moj.**

*****

**Bože moj, pećino moja kojoj se utječem,
štite moj, snago spasenja mogu,
tvrdavo moja!**

**Zazvat ću Gospodina, hvale predostojna,
i od dušmana bit ću izbavljen.**

*****

**Živio Gospodin! Blagoslovljena hridina moja!
Neka se uzvisi Bog, spasenje moje!**

**Umnožio si pobjede kralju svojemu,
pomazaniku svome milost iskazao.**

*****

Drugo čitanje: 1Sol 1, 5c-10

Od idola se obratiste da biste služili Bogu i iščekivali Sina njegova.

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Solunjanima

Braćo:

Znate kakvi smo poradi vas među vama bili. I vi postadoste nasljedovatelji naši i Gospodinovi: sve u nevolji mnogoj prigrliste Riječ s radošću Duha Svetoga tako da postadoste uzorom svim vjernicima u Makedoniji i Ahaji. Od vas je doista ne samo riječ Gospodnja odjeknula po Makedoniji i Ahaji nego se i vaša vjera u Boga posvuda tako proširila te nije potrebno da o tome govorimo. Oni sami o nama pripovijedaju: kako dođosmo k vama, kako se od idola obratiste k Bogu da biste služili Bogu živomu i istinskomu i iščekivali s nebesa Sina njegova koga uskriši od mrtvih, Isusa koji nas izbavlja od gnjeva što dolazi.

Riječ Gospodnja

Evangelije: Mt 22, 34-40

Ljubi Gospodina, Boga svojega, i svoga bližnjega kao sebe samoga.

Čitanje svetog Evangelija po Mateju

Uono vrijeme:

Kad su farizeji čuli kako Isus ušutka saduceje, okupiše se, a jedan od njih, zakonoznanac, da ga iskuša, upita: »Učitelju, koja je zapovijed najveća u Zakonu?« A on mu reče: »Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim. To je najveća i prva zapovijed. Druga, ovoj slična: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga. O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci.«

Riječ Gospodnja

Susret dviju ljubavi

U evanđelju, odlomak je uzet iz pera svetog Mateja, gdje se suočavamo s jednom neobičnom situacijom: jedan učeni čovjek pita Isusa nešto, za što unaprijed zna odgovor. Pita Isusa koja je glavna zapovijed u Zakonu?

Neobično pitanje, jer je pitalac, obzirom da je poznavatelj Zakona, točno to podučavao druge. Novost u Isusovom odgovoru je to, da Isus u odgovoru nije imenovao jednu zapovijed, već dvije, postavivši ih jednu uz drugu.

Prva je ljubav prema Bogu, ali se uz nju tjesno priključuje i druga, ljubav prema bližnjemu. Ova istina zapravo ima dva lica: prvo je, da se Boga ne može voljeti, ako se ne vole ljudi, a drugo je da se ne može voljeti ljudi, ako se ne voli Boga! Ovo drugo lice, danas kao da je izblijedjelo u svijesti mnogih ljudi.

Živimo u takvom svijetu koji pokazuje neprijateljsko držanje prema čovjeku: zakonodavci sa zapanjujućom lakoćom legaliziraju pobačaj, eventualne oštećene zametke proglašavaju neželjenim elementima, stari ljudi su postali teretom,

stoga treba promotriti mogućnosti eutanazije, itd.

Gdje su korijeni ovom neprijateljskom stavu? Odgovor na naše pitanje daje sadašnji evanđeoski odlomak: ako netko ne priznaje Božju vlast, onda ne zna što započeti s čovjekom i s ljudskim dostojanstvom.

Katekizam Katoličke Crkve započinje svečanom izjavom: *Čežnja za Bogom upisana je čovjeku u srce, jer je od Boga i za Boga stvoren. Bog nikad ne prestaje čovjeka privlačiti sebi. Samo će u Bogu čovjek pronaći istinu i blaženstvo za čime neprekidno traga* (broj 27.).

Ako, međutim, pogledamo u srce i dušu današnjeg čovjeka, eventualno iskrisava u nama sumnja da se ova neugasiva čežnja doista potisnula u pozadinu. Žudi li još stvarno današnji čovjek za Bogom, traži li u njemu sreću i smisao života? Ne trebaju ovdje učene društveno-znanstvene ili psihološke analize i mjerena, jer svakodnevni život svjedoči da je vjera postala periferna pojava ne samo u društvu, u kulturi i u politici, već i na osobnoj razini, tako da ljudi svoju sreću traže ne u duhovnim nego u svjetovnim vrijednostima.

Uzroci ove pojave mogu se analizirati prema mnogim gledištima, ali najsažetiju definiciju dao je papa Pavao VI, na zaključnoj sjednici Drugog vatikanskog koncila, kada je duhovno siromaštvo modernog svijeta opisao na slijedeći način: »Vjeru u Boga koji je postao čovjekom, zamijenila je vjera u čovjeka, koji je sebe proglašio Bogom!«

Velika novost kršćanstva bila je ono o čemu čitamo u današnjem evanđeoskom odlomku: Isus je objavio da Bog i čovjek ne žive u dva svijeta, već se njihovi životi isprepliću. Ove dvije ljubavi, Božje čovjekoljublje i čovjekovo bogoljublje spajaju se u jedno u Isusu Kristu.

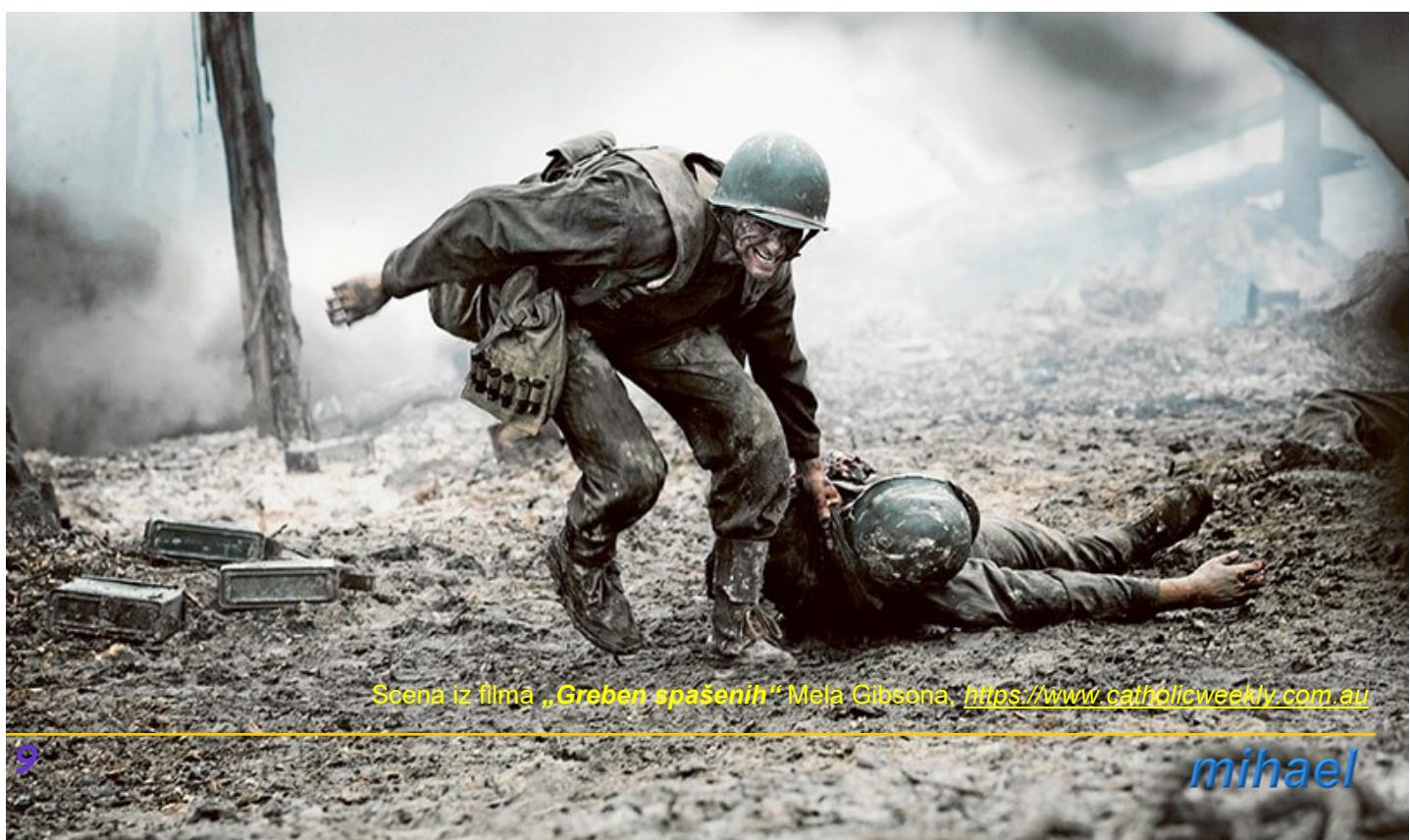
Ova evanđeoska slika ima jednu utješnu poruku: pokazuje i to kako Boga treba ljubiti. U stara vremena, prije dolaska Krista, ljudi je neprestano zaokupljala misao kako da iskažu svoje bogoljublje. Bilo je onih, koji su Bogu žrtvovali svoja materijalna dobra, kao Kain i Abel, bilo je onih koji su velikom pokorom nastojali

iskazati svoju ljubav prema Bogu, kao kralj David, pogani su bili u stanju čak i svoju djecu žrtvovati pred svojim idolima, ali nikada nisu bili sigurni da su time doista iskazali svoju ljubav prema Bogu.

Isus nas je naučio da postoji jedan siguran put kako možemo iskazati svoju ljubav prema Bogu: put ljubavi prema bližnjemu. Taj put prohodan je za sve, i da prepoznamo bližnjeg kojemu je potrebna naša ljubav ne moramo ići u susjedstvo, jer možda živi s nama pod istim krovom kao član obitelji, ili radi s nama u istoj tvornici, u istom uredu, kao suradnik. Božja ljubav putem njih dospijeva do nas, a i naša do Boga.

Dvostruka zapovijed ljubavi dakle tvori jedinstvo, njihova točka susreta je osoba Isusa Krista. Stoga je temelj pravog humanizma vjera u Boga koji ljubi čovjeka.

Mihály Szentmártony: *Očarani Božjom Riječju*,
FTI, Zagreb, 2013

Sakrament ženidbe

pravni vid

Mogućnost traženja i dobivanja oprosta od ženidbenih zapreka

Zapreke ženidbene veze, spolne nemoći i krvnog srodstvo u ravnoj liniji ili lozi u svim stupnjevima ili koljenima i u drugom koljenu pobočne linije božanskog su prava, i te se zapreke ne mogu ukloniti nikakvom ljudskom i crkvenom vlašću. Druge naprijed navedene ženidbene zapreke su crkvenog prava i od njih se može dobiti oprost ako to traži opravdan i razuman razlog.

Oprost od zapreke nastale iz svetih redova ili iz javnog doživotnog zavjeta čistoće u redovničkim ustanovama papinskog prava, i od zapreke zločina brakobojstva pridržan je Apostolskoj Stolici i može se u redovitim slučajevima dobiti samo od nje (kan. 1078, § 2). Od svih drugih ženidbenih zapreka, a to znači od zapreke dobi, različitosti vjere, otmice i nasilnog zadržavanja, krvnog srodstva 3. i 4. koljena pobočne loze, tazbine ili svojte i javne čudorednosti, oprost može dati mjesni ordinarij svojim podložnicima gdje god se nalazili, a i svima koji aktualno borave na njegovu području (kan. 1078, § 1).

Priprava za sklapanje ženidbe i za život u braku

Ustanova ženidbene ili bračne zajednice, koja ima svoj izvor u Bogu stvoritelju, za kršćane je trajni sakrament i ima značenje pravoga zvanja s posebnim načinom života bračnih drugova. To zvanje, da bi se razvijalo i postiglo svoju punu zrelost, traži odgovarajuću i posebnu pripravu, tim više što brak i bračno zvanje služe dobru Crkve kao i društvene zajednice.

Brak u sebi sadrži mnoge vrijednosti, moći i sposobnosti, te je bezuvjetno potrebno te vrijednosti, moći i sposobnosti, da bi ih se čuvalo i njima služilo, u odgovarajućoj pouci i pripravi pravodobno i dobro upoznati.

Ozbiljna pouka i priprava za brak postaju u današnje vrijeme tim potrebniji ako se imaju u vidu rastakanje bračnih vrijednosti, sve učestaliji raspadi brakova i rastave bračnih drugova, a i uopće obezvrjeđivanje obitelji i širenje nemoralia i seksualne slobode i razuzdanosti.

U pripravi mladih za brak primarnu ulogu imaju roditelji, a u tome na svoj način sudjeluju i odgojne i obrazovne institucije. A kad se radi o kršćanskoj ženidbi i braku, u pripremanju za ženidbu sudjeluju i pastiri

duša. Oni se trebaju brinuti da vlastita crkvena zajednica pruža vjernicima pomoć kojom se ženidbeni stalež održava u kršćanskom duhu i napreduje u savršenosti, a sami su dužni pružati pouku o ženidbi, njezinoj naravi, svrsi i bitnim svojstvima te dužnostima bračnih drugova. Ta se pouka odvija u tri faze: u daljoj, bližoj i neposrednoj pripravi, propovijedanjem, katehezom prilagođenom dobi djece, mlađih i odraslih, uz upotrebu također sredstava društvenog priopćivanja (kan. 1063, 10).

Priprava za ženidbu uključuje i primanje sakramenta potvrde, ako je moguće, ukoliko ona nije ranije primljena, a da bi se sakrament ženidbe primio plodonosno, zaručnicima treba preporučiti da prije ženidbe pristupe također sakramantu pokore i presvete euharistije (kan. 1065, § 1-2).

Na koncu, prije sklapanja ženidbe mora se obaviti tzv. zaručnički ispit, čija je svrha da se utvrdi da ne postoji ništa što bi priječilo valjano i dopušteno sklapanje ženidbe (kan. 1066). Taj ispit obavlja vlastiti župnik, a ako ga obavi netko drugi, o tome treba obavijestiti župnika (kan. 1070).

U svrhu otkrivanja postoji li kakva smetnja za ženidbu, obavljaju se također ženidbeni oglasi. Na biskupske konferencije spada da odrede što je potrebno u pogledu zaručničkog ispita, a također i načina oglašavanja ženidbi na vlastitom području. Kod nas je biskupska konferencija sastavila obrazac koji služi za zaručnički ispit, a odredila je da se ženidbeni oglas obavlja jedanput, i da može biti kako usmeno tako i pismeno.

Redoviti kanonski oblik sklapanja ženidbe, i kada je on obvezatan

Katolici svoju ženidbenu privolu trebaju izraziti riječima, a ako ne mogu govoriti, onda znakovima koji isto znače (kan. 1104, § 2). Sklapanje ženidbe se vrši valjano po kanonskom obliku, tj. pred ovlaštenim posvećenim službenikom, a to su mjesni ordinarij i župnik, ili svećenik i đakon koje mjesni ordinarij ili župnik ovlasti, i pred još dva svjedoka (kan. 1108, § 1). A tamo gdje nema svećenika ni đakona, dijecezanski biskup, s dopuštenjem Svetе Stolice, može odrediti i ovlastiti prikladnog laika da sudjeluje u sklapanju ženidbi (kan. 1112, § 1-2).

Taj redoviti kanonski oblik ženidbe treba obdržavati kad su oboje zaručnika kršteni i pripadaju Katoličkoj crkvi, ali također i kad Katoličkoj crkvi pripada samo jedno od njih (kan. 1117). U ovom drugom slučaju, kako ćemo kasnije vidjeti, moguće je dobiti oprost od kanonskog oblika ako ženidbu sklapa katolička stranka s nekatoličkom, bila ona krštena ili nekrštena.

Mjesto sklapanja ženidbe u kanonskom obliku

Iako svaki mjesni ordinarij i svaki župnik imaju vlast i valjano sudjeluju u sklapanju svake ženidbe na svom području, ipak ženidbe treba sklapati u vlastitoj župi u kojoj stranke, ili jedna od njih, imaju prebivalište ili boravište, a mogu je sklopiti i u župi u kojoj imaju jednomjesečni boravak. Ako se radi o latalicama, ženidbu mogu sklopiti u župi u kojoj trenutačno borave (kan. 1115).

Ženidba između dvoje katolika sklapa se u župnoj crkvi, a mjesni ordinarij ili župnik može dozvoliti i da se sklopi u drugoj kojoj crkvi ili kapeli na području biskupije, odnosno župe (kan. 1118, § 1). Dozvolu za sklapanje ženidbe na kojem drugom prikladnom mjestu može dati mjesni ordinarij (kan. 1118, § 2).

Ženidba između katoličkog vjernika i nekrštene stranke može se sklopiti u crkvi i na drugom prikladnom mjestu, a da nije potrebno za to tražiti nikakvu dozvolu (kan. 1118, § 3).

Izvanredni oblik ženidbe u posebnim prilikama

Ljudsko pravo na ženidbu ne može biti nikomu uskraćeno samo zbog toga što ženidbu nije moguće sklopiti u propisanom redovitom kanonskom obliku. Crkveno pravo zato predviđa i mogućnost sklapanja valjane ženidbe u izvanrednom kanonskom obliku, koji se sastoji u tome da se ženidbena privola na vani izrazi samo pred dva svjedoka.

Po tom obliku, ili samo pred svjedocima, ženidba se može sklopiti kad nema mogućnosti imati ili doći bez velike poteškoće do mjesnog ordinarija ili župnika, odnosno do svećenika ili đakona kojeg jedan od njih ovlasti, a radi se o smrtnoj pogibelji, ili se razborito predviđa da kroz mjesec dana neće biti prilike za sklapanje ženidbe u redovitom kanonskom obliku (kan. 1116, § 1).

Mješovite ženidbe ili ženidbe katolika s krštenim nekatolicima

Skladan život u braku moguće je ostvariti ako supružnici odgovaraju jedno drugome svojom naravi, temperamentom, karakternim crtama, odgojem i izobrazbom, svjetonazorom i drugim osobnim svojstvima i karakteristikama, među koje treba ubrojiti osobito vjerske osjećaje i osvjedočenje. Zato Katolička crkva naglašava važnost i poželjnost da bračni drugovi ispovijedaju istu katoličku vjeru i da pripadaju Katoličkoj crkvi, te odvraća vjernike od sklapanja, odnosno zabranjuje sklapanje tzv. mješovitih ženidbi, ili ženidbi katolika s osobama koje pripadaju Crkvi ili crkvenoj zajednici koja nije u punom zajedništvu s Katoličkom crkvom (kan. 1124), a to znači s krštenim nekatolicima pravoslavnih Crkava i s pripadnicima odijeljenih zapadnih kršćanskih crkvenih zajednica.

a) Dopuštenje za sklapanje mješovitih ženidbi

Mješovite ženidbe su valjane ukoliko su ispunjeni svi uvjeti koji se inače pravom traže za valjanost svake ženidbe, a da bi se sklapa nje obavilo i dopušteno, treba od mjerodavne crkvene vlasti, a to je mjesni ordinarij, dobiti dopuštenje. Dopuštenje se daje ako postoji opravdan i razborit razlog i pošto se ispune sljedeći uvjeti:

1. katolička stranka treba izjaviti da je spremna ukloniti od sebe pogibelj otpada od vjere te obećati da će učiniti sve što bude u njezinoj moći da se sva djeca krste i odgajaju u Katoličkoj crkvi;
2. o obećanju koje je dala katolička stranka treba obavijestiti drugu, nekatoličku stranku;

3. obje stranke treba poučiti o svrhama i bitnim svojstvima ženidbe, i nijedna od njih ne smije ih isključiti (kan. 1125).

Biskupskim konferencijama se prepušta da odrede na koji način će se tražena izjava i obećanje davati, i kako će se nekatoličku stranku obavijestiti o obećanju katoličke stranke (kan. 1126). Kod nas je nekadašnja Biskupska konferencija Jugoslavije odredila, a kasnije su to Hrvatska biskupska konferencija i Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine obnovile za svoja područja, da se spomenuta izjava i obećanje daju napismeno, a i da župnik napismeno zasvjedoči da je nekatolička stranka obaviještena o čemu je potrebno.

b) Oblik i mjesto sklapanja mješovitih ženidbi

Iz onoga što je već ranije rečeno slijedi da mješovite ženidbe treba sklapati u kanonskom obliku, dakle pred posvećenim ili ovlaštenim službenikom u Katoličkoj crkvi. Može se, međutim, ženidba katoličke stranke s nekatoličkom strankom istočnog obreda ili s pripadnikom Pravoslavne crkve sklopiti valjano pred posvećenim službenikom Pravoslavne crkve, uz obdržavanje ostaloga što za valjanost ženidbe po pravu treba obdražavati (kan. 1127, § 1). A da bi to sklapanje ženidbe bilo i dopušteno a ne samo valjano, ako obdržavanju kanonskog oblika stoe velike poteškoće, mjesni ordinarij katoličke stranke i ima pravo u pojedinačnim slučajevima dati oprost od redovitog kanonskog oblika koji vrijedi u Katoličkoj crkvi (kan. 1127, § 2).

Ženidbe katolika s krštenim nekatolicima se sklapaju u župnoj crkvi, a s

dopuštenjem mjesnog ordinarija ili župnika mogu se sklopiti i u drugoj crkvi ili kapeli, a ako mjesni ordinarij dopusti, mogu se sklopiti i na drugom prikladnom mjestu (kan. 1118, § 1-2).

Ženidbe katolika s nekrštenim osobama

Budući da se kod ženidbi katolika s nekrštenim osobama ne radi o jednostavnoj crkvenoj zabrani, nego o ženidbenoj zapreci različitosti vjere, za valjano sklapanje takve ženidbe mora se od mjesnog ordinarija dobiti oprost od zapreke. Za dobivanje oprosta traži se opravdan i razuman razlog, a moraju se ispuniti i uvjeti koji se traže i za dopuštenje mješovitih ženidbi (kan. 1129), o kojima je malo prije bilo riječi.

Te se ženidbe također trebaju sklapati po redovitom kanonskom obliku. A ako tome na putu stoe velike poteškoće, mjesni ordinarij katoličke stranke može u pojedinačnim slučajevima dati oprost od kanonskog oblika, s tim da se za valjanost ženidbe traži da ona bude sklopljena u nekom drugom javnom obliku koji mjesni ordinarij odredi (kan. 1127, § 2). Taj drugi javni oblik može biti i civilno sklapanje ženidbe.

Ženidba katolika s nekrštenim osobama, ako se sklapa po kanonskom obliku, može se sklopiti u crkvi, bilo župnoj ili nekoj drugoj, ili na drugom prikladnom mjestu (kan. 1118, § 3).

Mali vjeronaučni leksikon

Katolička crkva

Povijest

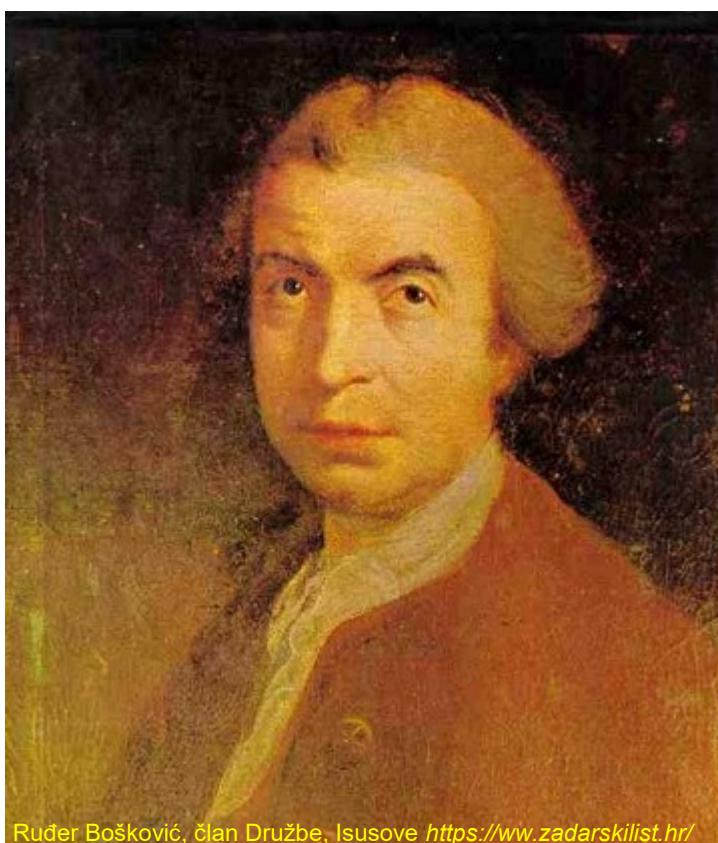
Katolička crkva u vrijeme prosvjetiteljstva

Uvijeme prosvjetiteljstva (1700. - 1789.), Katolička crkva suočena je s prosvjetiteljskim racionalizmom koji objavljenoj religiji (kršćanstvo) suprotstavlja naravnu religiju ili deizam (H. E. Cherbury, J. Locke, M. Tindal, A. A. Shaftesbury, J.-J. Rousseau, F. M. Voltaire, G. E. Lessing, J. G. Herder).

Premda je na Tridentskom koncilu papinska vlast bila ponovno učvršćena i Rimska kurija centralizirala crkvenu vlast, u XVIII. stoljeću centraliziranu crkvenu vlast i dalje u Francuskoj osporava *galikanizam* (težnja katoličke crkve u francuskoj od XV. Do XIX. stoljeća, za što većom neovisnosti o papi, op. V.B.) Slične težnje u Njemačkoj ima *febronijanizam* (pokret u katoličkoj crkvi čiji je cilj stvaranje samostalne biskupske narodne crkve i odvojene od Rima, nazvan po biskupu U.N. Hontheimu, čiji je pseudonim Justus Febronius, op. V.B.), a u Austriji *jozefinizam*.

Državni absolutizam, kojem je katolicizam državna religija, služi se tim strujama unutar katolicizma kako bi Crkvu podredio državi.

U tome katoličkim dvorovima posebnu smetnju predstavljaju isusovci, te katolički vladari prisiljavaju papu Klementa XIV. da, godine 1773., ukine Družbu Isusovu. Francuska revolucija (1789.) dijelom dokida ta sporenja i otvara vrata sekulariziranom društvu XIX. i XX. stoljeća

Ruđer Bošković, član Družbe, Isusove <https://www.zadarskilist.hr/>

Katolička crkva u XIX. i XX. stoljeću

U XIX. i XX. stoljeću, Katolička crkva suočava se s radikalnom sekularizacijom zapadnoeuropskog društva, s antiklerikalizmom, s odvajanjem Crkve od države, s nacionalnim pokretima, s liberalizmom, ateizmom, socijalizmom i novom industrijskom civilizacijom.

Ujedinjenjem Italije ukinuta je Crkvena Država (1870.), a papi je dodijeljen samo Vatikan i sloboda vršenja duhovnih službi. No tek će Lateranskim ugovorom (1929. biti uređeni odnosi između talijanske države i Vatikana).

U XIX. stoljeću, papa Pio IX. proglašuje dogmu o bezgrješnom začeću Marijinu (1854.), a godine 1864, Syllabusom (popis od 80 modernih zabluda koje je papa Pio IX. pridodao enciklici „Quanta cura“, među ostalima tu su liberalizam, socijalizam, naturalizam..., op. V.B.), osudom suvremenih zabluda, izaziva snažnu polarizaciju liberalnih i konzervativnih katolika.

Vjekovno sporenje između konciliarista i kurijalista, ondašnjih ultramontanista (ultramontanizam, pokret u francuskoj strogo odan papi, protivnici galikanizma i febronijanizma, op. V.B.) završava proglašenjem dogme o papinskoj nezabludivosti na Prvome vatikanskom koncilu (1869. - 1970.). Posljedice su tog koncila starokatolicizam i Kulturkampf u Njemačkoj.

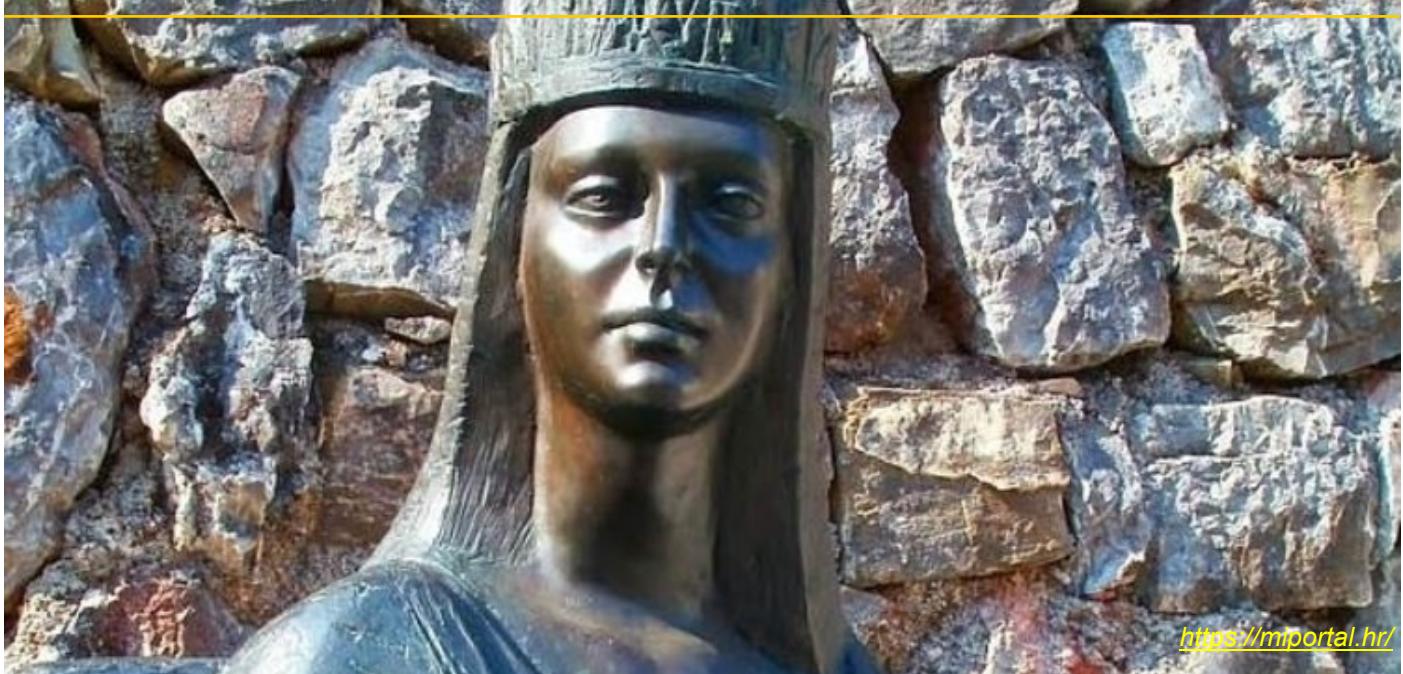
Potkraj XIX. st. Leon XIII. enciklikom Rerum novarum (1891.) upozorava na socijalno pitanje radništva. Pokušaj nekih teologa da se kršćanstvo uskladi s modernom kulturom završio je 1907. osudom modernizma (enciklika Pascendi Pija X.).

U XX. stoljeću, Katolička crkva suočava se sa svjetovnim ideologijama (fašizam, nacizam, komunizam) i njihovim režimima, koji idu za podčinjavanjem ili postupnim odumiranjem religije.

Na Drugome vatikanskom koncilu (1962. - 1965.), Katolička crkva nastoji se otvoriti prema modernom svijetu i stupiti s njim u dialog.

U odnosu prema drugim kršćanskim crkvama naglašava se ekumenizam, a prema drugim religijama medureligijski dijalog i tolerancija.

Crkva se odvaja od države, ali ne isključuje iz društva, pri čemu se državi, društvu i kulturi priznaje autonomija.

<https://mportal.hr/>

Katarina Kosača Kotromanić

25. listopada

Franjevačka i hrvatska blaženica Katarina Kosača Kotromanić, bosanska kraljica, rodila se oko 1424. u zemlji Humskoj (Hercegovina), u Blagaju kod Mostara, kao kći Stjepana Vukčića Kosače i Jelene Balšić.

Od 1446. bila je supruga bosanskog kralja Stjepana Tomaša i najveći dio vremena provodila na dvoru u Kraljevoj Sutjesci. Pomagala je franjevcima u Bosni, dala podići crkve Presvetog Trojstva u Vrilima i svete Katarine u Jajcu.

Mirotvorka, uzorna supruga i majka, čitav svoj život odlikovala se djelima milosrđa i ljubavi prema nevoljnicima, siromasima i izbjeglicama.

Turci su 1463. pod vodstvom sultana Mehmeda II. osvojili Bosnu ("Bosna šaptom pade") i odveli u ropstvo dvoje Katarinine djece.

Udovica i patnica, svoj teški križ nosila je smireno, s trajnim pouzdanjem u Svevišnjega. Kraće vrijeme boravila je na području Dubrovačke Republike (Lopud), a

oko 1465. kao prognanica našla utočište u Rimu, gdje je ju je papa Pavao II. primio s počastima.

Živjela je kao franjevačka trećoredica u jednom samostanu, u pokori, molitvi i suzama za svojom Bosnom. Do smrti je aktivno sudjelovala u pokušaju organiziranja protuturskog rata kršćanskih zemalja i oslobođanja Bosne. Kao posljednja zakonita kraljica Bosanskog kraljevstva, oporučno je imenovala papu Siksta IV. i njegove nasljednike baštinicima Bosne. Preminula je u Rimu 25. listopada 1478.

Franjevački red slavi je kao blaženicu, a hrvatski narod je kroz mnogobrojne pjesme, priče, legende, običaje i predaje štuje kao istinsku junakinju. Hrvatske žene u okolini Bobovca i Kraljeve Sutjeske i danas nose crne rupce na glavi zbog žalosti za kraljicom Katarinom („dobrom kraljicom Katom“). Kada Hrvati hodočaste u Rim, odlaze se pomoliti i na grob kraljice Katarine u bazilici Santa Maria in Aracoeli.

<https://www.velecasnisudac.com/>

Šimun i Juda Tadej

Apostoli, I. stoljeće

28. listopada

Ovog Šimuna Evanđelja nazivaju "Kananejac", kako bi označila odakle potječe, a također i "Revnitelj", jer je moguće kako je pripadao "zelotima" - nekoj vrsti "krajnje desnice" tadašnjeg židovskog vjerskog poretka. U Isusovo vrijeme taj pokret još nije bio poprimio nasilnu narav, koju će očitovati kasnije oko 70. godine poslije Krista.

Na popisu apostola koji nam donosi evanđelist Matej, Šimun zauzima deseto mjesto, dok kod svetoga Marka zauzima jedanaesto.

Ne znamo ništa o njegovu pozivu naslijedovanja Krista, jer nam ga niti jedan evanđelist ne spominje, radi čega nam je najmanje poznat od svih Isusovih učenika. Netko ga je opisao primjerom učenika bez imena, koji su svoj život posvetili Crkvi Božjoj, ili se pak još uvijek bore za pobedu Kraljevstva Božjega.

Poput ostalih apostola, nakon Pedesetnice je i on prošao putovima Evanđelja, bez torbe, bez novca, propovijedajući Kraljevstvo nebesko, liječeći bolesne, čisteći gubavce te izganjajući zloduhe.

Povjesničar Euzebije stavlja svetoga Šimuna kao nasljednika svetoga Jakova na mjestu biskupa Jeruzalema, odmah nakon tragičnog razaranja tog grada. Ovaj je apostol podnio mučeništvo za vladavine cara Trajana, 107. g., u izuzetnoj dobi od stotinu i dvadeset godina.

Ime Šimun je hebrejskog porijekla i znači: Bog je uslišio.

Zaštitnik je ribara.

Svetoga Judu Tadeja, pak, nikako ne smijemo zamjeniti s Judom Iškariotskim, izdajnikom, nevjernim apostolom, koji je za trideset srebrnjaka prodao svojega Učitelja i prijatelja. Bog se možda i njemu smilovao pa ga je netko nedavno pokušao rehabilitirati, no sasvim sigurno ne do te mjere da bi ga se uzdiglo na čast oltara.

Ovaj je, pak, Juda, koji je uzdignut na čast oltara, jedan drugi apostol, zvani još i Tadej, što znači "koji hvali Boga". On se pojavljuje u popisu apostola što ga donosi sveti Marko, ali iz Evanđelja ne doznajemo ništa više o njegovom životu i apostolatu, osim imena. U jednoj zгодi iz Evanđelja spominje se kao "brat Gospodinov": Nazarećani, začuđeni slavom koja je pratila Isusa, prokomentirali su: "Nije li to drvodjelja ... brat Jakova i Jude?"

Apokrifna književnost njegovo misionarsko djelovanje, nakon Duhova, smješta na puteve Perzije, gdje je navodno utemeljio babilonsku biskupiju.

Prema jednoj drevnoj predaji, ovaj je apostol, koji je imao nesreću dijeliti ime s izdajicom, navodno podnio mučeništvo u nekom Perzijskome gradu (ne zna se točno kojem), jer je upravo u toj zemlji vršio svoju misionarsku djelatnost navjestitelja Radosne Vjesti.

Ime Juda je aramejskog porijekla, a znači: gorljiv za Boga. Uz njegovo ime dodaje se još i Tadej, što znači: koji hvali Boga.

Piero Lazzarin, *Sveci kroz crkvenu godinu*, Veritas, Zagreb2010.

Teorija o tisuću pikula

Kako bilo da bilo, prvih nekoliko sati subotnjeg jutra pružaju mi najviše užitka.

Prije nekoliko tjedana išao sam prema radnoj sobi sa šalicom vruće kave u jednoj i jutarnjim novinama u drugoj ruci. Ono što je započelo kao tipično subotnje jutro, preokrenulo se u jednu od onih lekcija koje život pokatkad pruža.

Evo kako ide priča.

Uključio sam svoju amatersku radio stanicu da malo poslušam o čemu se priča. Dok sam pretraživao frekvencije, naišao sam na starijeg gospodina koji je odašiljao izuzetno jak signal, a imao je divan glas. Znate na što mislim: zvučao je poput nekoga tko bi trebao raditi u medijima. Nekome je pričao nešto o „tisuću pikula“. To me zainteresiralo i odlučio sam poslušati priču do kraja.

- Čuj, Tome, definitivno izgleda da si jako zauzet svojim poslom. Siguran sam da te dobro plaćaju, ali šteta je što moraš toliko često biti na putu i daleko od svoje obitelji. Teško je povjerovati da mladi muškarac mora raditi šezdeset ili sedamdeset sati tjedno kako bi sastavio kraj s krajem. Šteta što si morao propustiti kćerin plesni nastup.

Nastavio je dalje:

- Nego, da ti ispričam nešto, Tome, što je meni pomoglo da sagledam svoje prioritete iz prave perspektive.

I tada je počeo razlagati svoju „teoriju o tisuću pikula“.

- Vidiš, jednog sam dana odlučio izračunati neke stvari.

Prosječna osoba živi oko 75 godina. Znam, neki žive više, a neki manje, ali prosječno ljudi žive oko 75 godina. E sad, kad pomnožimo 75 i 52 dobijemo broj 3900, a to je broj subota koje prosječan čovjek proživi u svojem životu.

Slušaj me dalje, Tome, jer dolazim do bitnog dijela. Tek kad sam navršio 55 godina počeo sam o tome malo više razmišljati, a dotad sam proživio preko 2800 subota. Shvatio sam da imam još oko 1000 subota u kojima mogu uživati - budem li živio 75 godina! Stoga sam otisao u dućan s igračkama i kupio svaku pikulu koju su imali. Morao sam otići u tri dućana s igračkama da bih skupio 1000 pikula. Doma sam ih stavio u veliku, prozirnu, plastičnu posudu.

Otada sam svake subote vadio po jednu pikulu. Dok sam promatrao kako se smanjuje broj pikula u posudi, počeo sam se sve snažnije koncentrirati na bitne stvari u životu.

Ništa ti ne može pomoći da odrediš svoje prioritete toliko dobro kao promatranje kako ti vrijeme istječe.

I da ti kažem još jednu stvar prije nego što prekinem vezu i izvedem svoju dragu ženu na doručak. Ovog jutra izvadio sam zadnju pikulu iz posude. Smatram, ako doživim sljedeću subotu, onda mi je darovano malo više vremena. A svima bi nam koristilo malo više vremena. Bilo mi je lijepo popričati s tobom, Tome. Nadam se da ćeš provoditi više vremena sa svojom obitelji i da ćemo se i opet susresti na ovim frekvencijama.

Na radiovalovima bilo je jako tiho kad je taj gospodin prestao pričati.

Imali smo o čemu razmišljati. Ja sam namjeravao popraviti antenu to jutro, a potom sam planirao sastati se s nekolicinom prijatelja kako bismo poradili na sljedećem klupskom glasniku. Umjesto toga, otisao sam do spavaće sobe i probudio svoju ženu poljupcem:

- Draga, vodim tebe i djecu na doručak.

- Što se to dogodilo? - pitala je s osmijehom na licu.

- O, ništa posebno, samo već dugo nismo proveli subotu zajedno s djecom. E da, možemo li skoknuti do dućana s igračkama na putu do restorana? Moram kupiti nešto pikula...

<https://www.hercegovina.info.>

<https://www.srednja.hr/>

NAŠI POKOJNI

EVELIN MARŽIĆ,

PU zadarska, Novo Pračno, 25.listopada1991.

BOŽIDAR ČOLIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Kukunjevac, 27. listopada 1991.

SLOBODAN ČOLIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Kukunjevac, 27. listopada 1991.

TOMA VELIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Novo Selo, 27. listopada 1991.

ŽELJKO BALALA,

PU koprivničko - križevačka, Kukunjevac, 27.listopada1991.

VLADIMIR ROJKO,

PU međimurska, Vukovar, 28.listopada1991.

BERISLAV IVOŠEVIĆ,

PU požeško - slavonska, Lipik, 29. listopada 1991.

DARKO PAVLINOVEC,

PU bjelovarsko - bilogorska, Pakrac, 30. listopada 1991.

MARKO BAN,

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 31. listopada 1991.

MARKO BLAŽEVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 31. listopada 1991.

EMIL GLAVAŠ,

PU primorsko - goranska i PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 31. listopada 1991.

MARIJAN VUČAK ,

PU varaždinska, Borovo Naselje, 31. listopada 1991.

POČIVALI U MIRU!